

VABARIIGI VALITSUS

KORRALDUS

Tallinn, Toompea

2003 nr

"Lapse õiguste konventsiooni
fakultatiivprotokoll laste müügi,
lasteprostitutsiooni ja -
pornograafia kohta"
heakskiitmine ja volituste
andmine

"Välissuhtlemisseaduse" (RT I 1993, 72/73, 1020; 1996, 49, 953; 1997, 73, 1200; 2003, 21, 122) § 19 lõike 2 ja § 20 lõike 1 alusel:

1. Kiita heaks Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peaassamblee 25. mai 2000. aasta resolutsiooniga A/RES/54/263 vastu võetud ja allkirjastamiseks, ratifitseerimiseks ning ühinemiseks avatud "Lapse õiguste konventsiooni fakultatiivprotokoll laste müügi, lasteprostitutsiooni ja -pornograafia kohta".

2. Volitada Eesti Vabariigi alalist esindajat ÜRO juures suursaadik Merle Pajulat kirjutama alla punktis 1 nimetatud fakultatiivprotokollile.

Juhan Parts
Peaminister

Aino Lepik von Wirén
Riigisekretär

Lapse õiguste konventsiooni fakultatiivprotokoll laste müügi, lasteprostitutsiooni ja -pornograafia kohta

*Vastu võetud ja avatud allkirjastamiseks, ratifitseerimiseks ja ühinemiseks
Peaassamblee 25. mai 2000. aasta resolutsiooniga A/RES/54/263*

Jõustus 18. jaanuaril 2002

Käesoleva protokolli osalisriigid,

pidades silmas, et lapse õiguste konventsiooni eesmärkide veelgi paremaks saavutamiseks ja selle sätete, eriti artiklite 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 ja 36 rakendamiseks oleks asjakohane laiendada meetmeid, mida osalisriigid peaksid võtma, et tagada laste kaitsmine laste müügi, lasteprostitutsiooni ja -pornograafia eest;

pidades silmas ka seda, et lapse õiguste konventsioon tunnustab lapse õigust olla kaitstud majandusliku ekspluateerimise ja mis tahes töö eest, mis võib olla ohtlik või takistada hariduse omandamist või on kahjulik lapse tervisele või füüsilisele, vaimsele, hingelisele, kõlblisele või sotsiaalsele arengule;

olles tõsiselt mures märgatava ja kasvava rahvusvahelise lastega kauplemise pärast, mille eesmärk on laste müümine, lasteprostitutsioon ja -pornograafia;

olles sügavalt mures laialt levinud ja jätkuva seksturismi pärast, mille suhtes lapsed on eriti kaitsetus olukorras, sest see soodustab otseselt laste müümist, lasteprostitutsiooni ja -pornograafiat;

tunnistades, et mitmed eriti kaitsetus olukorras olevas rühmad, sealhulgas lapseas tüdrukud, on suuremas seksuaalse ekspluateerimise ohus ning et lapseas tüdrukud on seksuaalselt ekspluateeritavate hulgas ebaproportsionaalselt esindatud;

olles mures lastepornograafia suureneva kättesaadavuse pärast Interneti ja muude arenevate tehnoloogiakanalite kaudu ning meenutades 1999. aastal Viinis toimunud Internetis esitatava lastepornograafia vastu võitlemise konverentsi, eriti selle otsust, milles kutsuti üles kogu maailmas lastepornograafia tootmist, levitamist, ekspordi, edastamist, impordi, tahtlikku omamist ja reklaami kuriteoks tunnistama, ning rõhutades tihedama koostöö ja partnerluse tähtsust riikide valitsuste ja Internetitööstuse vahel;

uskudes, et laste müümist ning lasteprostitutsiooni ja -pornograafiat aitab lõpetada selliste abinõude rakendamine, mille eesmärk on mõjutada nimetatud nähtusi soodustavaid tegureid, nagu mahajäämus, vaesus, sotsiaal- ja majandusstruktuurist tulenev majanduslik ebavõrdsus, probleemsed perekonnad, harimatus, linna ja maa vaheline migratsioon, sooline diskrimineerimine, täiskasvanu vastutustundetu seksuaalne käitumine, kahjulikud tavad, relvakonfliktid ja lastega kauplemine;

uskudes ka, et on vaja teha pingutusi üldsuse teadlikkuse tõstmiseks, et vähendada nõudlust laste müümise, lasteprostitutsiooni ja -pornograafia järele, ning uskudes kõiki osapooli hõlmava ülemaailmse partnerluse tugevdamise ning riiklikul tasandil korrakaitse parandamise tähtsusse;

võttes arvesse lapse kaitset puudutavate rahvusvaheliste õigusaktide sätteid, sealhulgas Haagi riikidevahelises lapsendamises laste kaitseks tehtava koostöö

konventsiooni, lapseröövi suhtes tsiviilõiguse kohaldamise rahvusvahelist Haagi konventsiooni, Haagi konventsiooni lapsevanema vastutust ja laste kaitset puudutavate meetmete jurisdiktsiooni, kohaldatava õiguse, tunnustamise, jõustamise ja koostöö kohta ning ILO konventsiooni nr 182 laste töö halvimate vormide keelamise ja nende kaotamiseks võetavate koheste meetmete kohta;

innustatuna üleüldisest toetusest lapse õiguste konventsioonile, mis näitab ulatuslikku pühendumist lapse õiguste edendamisele ja kaitsmisele;

tunnustades laste müümise, lasteprostitutsiooni ja -pornograafia tõkestamise tegevuskava ning 1996. aastal Stockholmis 27.–31. augustini toimunud laste ärilise seksuaalse eksploateerimise vastasel maailmakongressil vastuvõetud deklaratsiooni ja tegevuskava sätete rakendamise tähtsust ning muude asjaomaste rahvusvaheliste organite vastavate otsuste ja soovitude tähtsust;

arvestades iga rahva traditsioonide ja kultuuriliste väärtushinnangute tähtsust lapse kaitse ja harmoonilise arengu tagamiseks,

on kokku leppinud järgmises.

Artikkel 1

Vastavalt käesoleva protokollis sätetele keelavad osalisriigid laste müügi, lasteprostitutsiooni ja -pornograafia.

Artikkel 2

Käesolevas protokollis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) *lapse müük* – mis tahes toiming või tehing, mille käigus isik või isikute rühm annab lapse üle teisele isikule või isikute rühmale rahalise tasu või mingi muu tasu eest;

b) *lasteprostitutsioon* – lapse kasutamist seksuaaltegevuses rahalise tasu või mis tahes muu tasu eest;

c) *lastepornograafia* – lapse mis tahes kujutamine mis tahes viisil tegelikus või simuleeritud ühemõttelises seksuaaltegevuses või lapse suguelundite kujutamine eeskätt seksuaalsel eesmärgil.

Artikkel 3

1. Iga osalisriik tagab, et tema kriminaal- või karistusõigus hõlmab täies ulatuses vähemalt järgmisi tegusid ja toiminguid, olenemata sellest, kas need kuriteod pannakse toime riigisiselt või riigipiire ületavalt, üksikisiku poolt või organiseeritult:

a) artiklis 2 määratletud laste müügiga seoses:

i) lapse pakkumine, üleandmine või vastuvõtmine mis tahes viisil, mille eesmärgiks on:

- a. lapse seksuaalne eksploateerimine;
- b. lapse elundite üleandmine kasu saamise eesmärgil;
- c. lapse kasutamine sunnitööl;

ii) lapse adopteerimisel vahendajana tegutsedes ebasüüdsalt nõusolekule kallutamine, rikkudes sellega adopteerimise suhtes kohaldatavaid rahvusvahelisi õigusakte;

b) lapse pakkumine, saamine, hankimine või andmine artiklis 2 määratletud lasteprostitutsiooniks;

c) artiklis 2 määratletud lastepornograafia tootmine, levitamine, importimine, eksportimine, pakkumine, müümine või omamine.

2. Olenevalt osalisriigi siseriiklikust õigusest kehtib sama mis tahes eespool nimetatud teo toimepanemise katse ja kõnealustele tegudele kaasaitamise või nendes osalemise suhtes.

3. Iga osalisriik näeb selliste õigusrikkumiste eest ette asjakohased karistused, mis arvestavad nende tegude raskust.

4. Vajaduse korral rakendab protokolliosaline oma õiguse kohaselt abinõusid, et võtta juriidiline isik lõikes 1 nimetatud kuriteo eest vastutusele. Protokolliosalise õiguspõhimõtetest olenevalt võib juriidilise isiku võtta vastutusele kriminaal-, tsiviil- või halduskorras.

5. Osalisriigid rakendavad kõiki asjakohaseid õiguslikke ja halduslikke meetmeid, et tagada kõikide lapse adopteerimisega seotud isikute tegutsemine kooskõlas kehtivate rahvusvaheliste õigusaktidega.

Artikkel 4

1. Iga osalisriik võtab vajalikke meetmeid, et kehtestada oma jurisdiktsioon artikli 3 lõikes 1 nimetatud õigusrikkumiste üle, juhul kui rikkumine pannakse toime tema territooriumil või selles riigis registreeritud laeva või õhusõiduki pardal.

2. Iga osalisriik võib võtta vajalikke meetmeid oma jurisdiktsiooni kehtestamiseks artikli 3 lõikes 1 nimetatud õigusrikkumiste üle järgmistel juhtudel:

a) kui väidetav õigusrikkuja on selle riigi kodanik või tema alaline elukoht on selle riigi territooriumil;

b) kui ohver on selle riigi kodanik.

3. Iga osalisriik rakendab vajalikke meetmeid oma jurisdiktsiooni kehtestamiseks eespool nimetatud õigusrikkumiste üle juhul, kui väidetav õigusrikkuja asub tema territooriumil ning ta ei anna teda teisele osalisriigile välja põhjusel, et õigusrikkumine pandi toime tema kodaniku poolt.

4. Käesolev protokoll ei välista siseriikliku õiguse alusel teostatavat kriminaaljuriidiksiooni.

Artikkel 5

1. Artikli 3 lõikes 1 nimetatud õigusrikkumised loetakse osalisriikide vahelistes väljaandmist puudutavates lepingutes õigusrikkumisteks, mille puhul kohaldatakse väljaandmist, ning need võetakse sisse kõikidesse osalisriikide vahel tulevikus sõlmitavatesse väljaandmist puudutavatesse lepingutesse õigusrikkumistena, mille

puhul kohaldatakse väljaandmist vastavalt nendes lepingutes sätestatud tingimustele.

2. Kui osalisriik, kes seab väljaandmise tingimuseks lepingu olemasolu, saab väljaandmistootluse teiselt osalisriigilt, kellega tal ei ole väljaandmislepingut, võib ta käsitada käesolevat protokollis selliste õigusrikkumiste suhtes väljaandmise õigusliku alusena. Väljaandmine toimub väljaandmistootluse saanud riigi õigusaktidega kehtestatud tingimuste kohaselt.

3. Kui protokolliosaline ei sea väljaandmise tingimuseks lepingu olemasolu, käsitatakse vaadeldavaid kuritegusid väljaandmist põhjustavate tegudena väljaandmistootluse saanud riigi õigusaktidega kehtestatud tingimuste kohaselt.

4. Selliseid õigusrikkumisi käsitletakse osalisriikide vahelise väljaandmise tähenduses nii, nagu oleksid need pandud toime mitte ainult selles paigas, kus nad toimusid, vaid ka nende riikide territooriumil, kellelt nõutakse artikli 4 alusel oma jurisdiktsiooni kehtestamist.

5. Kui artikli 3 lõikes 1 kirjeldatud õigusrikkumise suhtes esitatakse väljaandmistootlus ja väljaandmistootluse saanud riik ei anna õigusrikkujat välja või ei soovi teda välja anda õigusrikkuja kodakondsuse tõttu, võtab kõnealune riik vajalikke meetmeid, et anda süüdistuse koostamiseks asi üle oma pädevatele asutustele.

Artikkel 6

1. Osalisriigid osutavad üksteisele võimalikult suurt abi seoses artikli 3 lõikes 1 nimetatud õigusrikkumiste suhtes läbiviidava uurimise või kriminaal- või väljaandmismenetlustega, kaasa arvatud abi nende käsutuses olevate menetluseks vajalike tõendite saamisel.

2. Osalisriigid täidavad oma käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud kohustusi kooskõlas nendevaheliste lepingute või muude kokkulepetega vastastikuse abi kohta. Selliste lepingute või kokkulepete puudumise korral annavad osalisriigid üksteisele abi vastavalt oma siseriiklikule õigusele.

Artikkel 7

Vastavalt oma siseriiklikule õigusele osalisriigid:

a) võtavad meetmeid, et vastavalt vajadusele arestida või konfiskeerida:

i) kaupu, nagu näiteks materjalid, varad ja muud vahendid, mida on kasutatud käesolevas protokollis käsitletavate õigusrikkumiste toimepanekuks või nendele kaasaaitamiseks;

ii) sellistest õigusrikkumistest saadud tulused;

b) rahuldavad teiselt osalisriigilt saadud taotlusi punkti a alapunktides i ja ii nimetatud kaupade või tulude arestimiseks või konfiskeerimiseks;

c) võtavad meetmeid, mille eesmärk on ajutiselt või lõplikult sulgeda ruumid, mida kasutati selliste õigusrikkumiste toimepanekuks.

Artikkel 8

1. Osalisriigid võtavad asjakohaseid meetmed, et kaitsta käesoleva protokolliga keelatud tegevuse ohvriks langenud laste õigusi ja huve kõikides kriminaalprotsessi etappides, tehes seda eelkõige järgmiselt:

a) tunnistades lapsohvrite haavatavust ja kohaldades menetlust, millega tunnistatakse nende erivajadusi, kaasa arvatud lapsohvrite erivajadused tunnistajatena;

b) teavitades lapsohvreid nende õigustest, menetlusseisundist ja menetluse sisust, kestusest ja kulgemisest ning kohtuasja seisust;

c) võimaldades esitada ja arvesse võtta lapsohvrite seisukohti, vajadusi ja probleeme menetlustes, mis mõjutavad nende isiklike huve, kooskõlas siseriikliku õiguse menetluskorraga;

d) pakkudes lapsohvritele kogu kohtumenetluse käigus asjakohaseid tugiteenuseid;

e) kaitstes vajaduse korral lapsohvrite eraelu ja isikut ning võttes vastavalt siseriiklikule õigusele meetmeid, et vältida sellise teabe levikut, mis võiks viia lapsohvri isiku tuvastamisele;

f) pakkudes lapsohvritele, nende perekondadele ja tunnistajatele vajaduse korral kaitset hirmutamise ja kättemaksu eest;

g) vältides põhjendamatuid viivitusi asja arutamisel ja lapseohvritele hüvitusi tagavate korralduste või määruste rakendamisel.

2. Osalisriigid tagavad, et kahtlus ohvri tegeliku vanuse suhtes ei takista kriminaaluurimise alustamist, sealhulgas kriminaaluurimist ohvri vanuse kindlakstegemiseks.

3. Osalisriigid tagavad, et kriminaalõigussüsteemis koheldakse lapsi, kes on käesolevas protokollis kirjeldatud õigusrikkumiste ohvrid, esmajärjekorras lapse huvidest lähtudes.

4. Osalisriigid võtavad meetmeid, et tagada käesoleva protokolliga keelatud õigusrikkumiste ohvritega töötavatele isikutele vajalik koolitus, eelkõige juriidiline ja psühholoogiline koolitus.

5. Osalisriigid võtavad vajaduse korral meetmeid, et kaitsta neid isikuid ja organisatsioone ning nende reputatsiooni, kes on seotud nimetatud õigusrikkumiste ärahoidmise ja/või nende ohvrite kaitsmise ja rehabilitatsiooniga.

6. Käesoleva artikli ühtki sätet ei tohi tõlgendada vastuolus süüdistatava õigusega õiglasele ja erapooletule kohtumõistmisele.

Artikkel 9

1. Osalisriigid võtavad vastu või tõhustavad, rakendavad ja tutvustavad seadusi, haldusmeetmeid, sotsiaalpoliitika kavu ja programme, et ära hoida käesolevas protokollis nimetatud õigusrikkumisi. Erilist tähelepanu pööratakse nende laste kaitsele, kes on selliste õigusrikkumiste suhtes kõige kaitsetumad.

2. Hariduse andmise kaudu ja muid asjakohaseid vahendeid kasutades edendab osalisriik laste ja kogu muu üldsuse teadlikkust, tutvustades neile protokollis nimetatud kuritegude ärahoidmiseks rakendatavaid abinõusid ning nende kuritegude kahjulikku mõju. Käesolevas artiklis nimetatud kohustusi täites innustab osalisriik lapsohvreid ja teisi lapsi ning muid ühiskonnaliikmeid osalema riiklikes ja rahvusvahelistes teabe- ja haridusprogrammides.

3. Osalisriigid võtavad kõiki asjakohaseid meetmeid, et tagada selliste õigusrikkumiste ohvritele vajalik abi, kaasa arvatud nende täielik taasintegreerimine ühiskonda ja täielik füüsiline ja psüühiline tervenemine.

4. Osalisriik tagab, et protokollis nimetatud kuriteo ohvrile kohaldatakse menetlust, mis võimaldab võrdse kohtlemise põhimõttest lähtudes taotleada seadusekohast hüvitist sellelt isikult, kes on kahju tekitanud.

5. Osalisriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, et tõhusalt keelustada käesolevas protokollis kirjeldatud õigusrikkumisi reklaamivate materjalide tootmine ja levitamine.

Artikkel 10

1. Osalisriigid astuvad vajalikke samme, et tugevdada rahvusvahelist koostööd mitmepoolsete, regionaalsete ja kahepoolsete kokkulepetega, mille eesmärk on takistada, avastada, uurida, vastutusele võtta ja karistada neid, kes on vastutavad laste müügi, lasteprostitutsiooni, lastepornograafia ja seksturismiga seotud tegude eest. Osalisriigid edendavad ka rahvusvahelist koostööd ja kooskõlastamist oma asutuste, riiklike ja rahvusvaheliste valitsusväliste organisatsioonide ja rahvusvaheliste organisatsioonide vahel.

2. Osalisriigid edendavad rahvusvahelist koostööd, et aidata lapsohvreid nende füüsilisel ja psüühilisel tervenemisel, taasintegreerumisel ühiskonda ja repatrieerumisel.

3. Osalisriigid edendavad rahvusvahelist koostööd, et tegelda algpõhjustega, nagu näiteks vaesus ja mahajäämus, mis tingivad laste kaitsetust laste müügi, lasteprostitutsiooni, lastepornograafia ja lastele suunatud seksturismi eest.

4. Osalisriigid, kellel on selleks võimalused, annavad rahalist, tehnilist ja muud abi olemasolevate mitmepoolsete, regionaalsete, kahepoolsete ja muude programmide raames.

Artikkel 11

Mitte ükski käesoleva protokollis säte ei mõjuta nende sätete kohaldamist, mis kaitsevad lapse õigusi rohkem ja on ette nähtud:

- a) osalisriigi seadustes;
- b) kõnealuse riigi suhtes kehtivas rahvusvahelises õiguses.

Artikkel 12

1. Kahe aasta möödumisel käesoleva protokollis jõustumisest osalisriigi suhtes esitab kõnealune riik Lapse Õiguste Komiteele aruande, mis sisaldab põhjalikku teavet protokollis sätete rakendamiseks võetud meetmete kohta.

2. Pärast põhjaliku aruande esitamist täiendab iga osalisriik Lapse Õiguste Komiteele esitatud aruandeid käesoleva protokollis rakendamist käsitleva lisainfoga vastavalt

konventsiooni artiklile 44. Teised protokollis osalisriigid esitavad aruande iga viie aasta järel.

3. Lapse Õiguste Komitee võib osalisriigilt nõuda protokollis kohaldamist käsitlevat lisainformatsiooni.

Artikkel 13

1. Käesolev protokoll on avatud allkirjastamiseks konventsiooniosalistele või konventsioonile allakirjutanud riikidele.

2. Käesolev protokoll tuleb ratifitseerida ja see on avatud ühinemiseks igale riigile, kes on konventsiooniosaline või on konventsioonile alla kirjutanud. Ratifitseerimis- või ühinemiskiri antakse hoiule ÜRO peasekretärile.

Artikkel 14

1. Käesolev protokoll jõustub kolm kuud pärast kümnenda ratifitseerimis- või ühinemisdokumendi hoiuleandmist.

2. Kui riik ratifitseerib protokollis või ühineb protokolliga pärast selle jõustumist, siis selle riigi suhtes jõustub protokoll tema ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiuleandmisest arvates ühe kuu pärast.

Artikkel 15

1. Iga osalisriik võib käesoleva protokollis mis tahes ajal denonsseerida, teatades sellest kirjalikult ÜRO peasekretärile, kes seejärel informeerib teisi konventsiooniosalisi riike ja kõiki konventsioonile allakirjutanud riike. Denonsseerimine jõustub ühe aasta möödumisel kuupäevast, mil peasekretär teate kätte sai.

2. Denonsseerimine ei vabasta osalisriiki tema käesoleva protokollis järgsetest kohustustest õigusrikkumiste osas, mis pandi toime enne denonsseerimise jõustumise kuupäeva. Denonsseerimine ei piira ka ühelgi viisil Lapse Õiguste Komitee õigust jätkata asjade arutamist, mis olid arutusel juba enne denonsseerimise jõustumise kuupäeva.

Artikkel 16

1. Iga osalisriik võib teha muudatusettepanekuid ja esitada need ÜRO Peasekretärile. Peasekretär edastab tehtud ettepaneku seejärel osalisriikidele palvega teatada, kas nad pooldavad osalisriikide konverentsi kokkukutsumist ettepanekute arutamiseks ja nende üle hääletamiseks. Juhul kui sellise teate edastamisest nelja kuu möödumisel vähemalt üks kolmandik osalisriikidest pooldab konverentsi kokkukutsumist, kutsub Peasekretär konverentsi ÜRO egidi all kokku. Muudatused, mis on vastu võetud konverentsil kohalviibinud ja hääletanud osalisriikide enamuse poolt, edastatakse ÜRO Peaassambleele kinnitamiseks.

2. Käesoleva artikli lõike 1 alusel vastuvõetud muudatus jõustub siis, kui selle on kinnitanud Peaassamblee ja osalisriigid on selle kahekolmandikulise häälteenamusega heaks kiitnud.

3. Kui muudatus jõustub, on see siduv nendele osalisriikidele, kes on selle heaks kiitnud, teistele osalisriikidele on endiselt siduvad käesoleva protokollis sätted ja nende poolt heakskiidetud varasemad muudatused.

Artikkel 17

1. Käesolev protokoll, mille araabia-, hiina-, inglise-, prantsuse-, vene- ja hispaaniakeelsed tekstid on võrdselt autentseks, antakse hoiule ÜRO arhiivi.
2. ÜRO peasekretär edastab käesoleva protokolliga tõestatud ära kirjad kõikidele konventsiooniosalistele ja kõikidele konventsioonile allakirjutanud riikidele.

**Lapse õiguste konventsiooni fakultatiivprotokoll laste müügi,
lasteprostitutsiooni ja -pornograafia kohta**

Deklaratsioonid ja reservatsioonid

(Deklaratsioonid ja reservatsioonid esitati ratifitseerimisel või ühinemisel, kui ei ole märgitud teisiti.)

Belgia¹

Allkirjastamisel:

Avaldus:

Käesolev allkiri on võrdselt siduv nii prantsus-, flaami- kui saksakeelse kogukonna jaoks.

Katar:

Reservatsioon:

... kohaldatakse üldist reservatsiooni, mis puudutab islami šariaadiga vastuolus olevaid protokollisätteid.

Rootsi

Allkirjastamisel:

Avaldus:

“Viidatakse varasematele avaldustele, mille EL on esitanud seoses fakultatiivprotokollis *ad-referendum* vastuvõtmisega tööühma poolt 4. veebruaril 2000 ja samal puhul tehtud riikliku avaldusega, samuti Rootsi avaldusele, mis esitati seoses protokollis vastuvõtmisega Peaassamblee poolt 25. mail 2000. Peale selle tõlgendab Rootsi artikli 2 punktis c sõnu “mis tahes kujutamist” visuaalset kujutamisenä.

Türgi

Avaldus:

“Türgi Vabariik deklareerib, et ta rakendab olemasoleva fakultatiivprotokollisätteid ainult nende osalisriikide suhtes, keda ta tunnustab ja kellega tal on diplomaatilised suhted”.

Vietnam

Reservatsioon:

“Vietnami Sotsialistlik Vabariik teeb reservatsiooni nimetatud protokollis artikli 5 punktide 1, 2, 3 ja 4 suhtes.”

Vastuväited

(Vastuväited esitati ratifitseerimisel või ühinemisel, kui ei ole märgitud teisiti.)

Prantsusmaa

18. juuni 2002

Seoses Katari poolt ühinemisel tehtud reservatsiooniga:

Prantsuse Vabariigi valitsus on uurinud reservatsiooni, mille tegi Katari valitsus ühinemisel lapse õiguste konventsiooni 25. mai 2000. aasta fakultatiivprotokolliga laste müügi, lasteprostitutsiooni ja -lastepornograafia kohta. Viidates, et ta ühineb protokolliga ja vältides üldisel viisil reservatsioonide protokollide sätete kohta, mida ta peab islami šariaadi reegleid rikkuvaks, on Katari valitsus esitanud reservatsiooni üldisel ebamäärasel kujul, mis ei lase teistel osalisriikidel kindlaks teha, milliseid konventsiooni sätteid reservatsioon praegu puudutab ja milliseid ta võib puudutada tulevikus. Prantsuse Vabariigi valitsus on seisukohal, et see reservatsioon võib konventsiooni sätete mõju kaotada ja esitab selle suhtes vastuväite.

Saksamaa

21. märts 2002

Seoses Katari poolt ühinemisel tehtud reservatsiooniga:

Saksamaa Liitvabariigi valitsus on uurinud reservatsiooni, mille tegi Katari valitsus ühinemisel lapse õiguste konventsiooni 25. mai 2000. aasta fakultatiivprotokolliga laste müügi, lasteprostitutsiooni ja -lastepornograafia kohta. Saksamaa Liitvabariigi valitsus on seisukohal, et reservatsioon valikulise protokollide reeglite kokkusobivuse kohta islami šariaadi eeskirjadega tõstatab kahtlusi, kas Katar on valmis täitma fakultatiivprotokollide järgseid kohustusi. Saksamaa Liitvabariigi valitsus leiab, et see reservatsioon ei sobi kokku fakultatiivprotokollide eesmärgiga. Seetõttu esitab Saksamaa Liitvabariigi valitsus Katari valitsuse poolt fakultatiivprotokollide kohta tehtud reservatsiooni suhtes vastuväite.

Käesolev vastuväide ei takista fakultatiivprotokollide jõustumist Saksamaa Liitvabariigi ja Katari vahel.”

MÄRKUSED

1. Belgia Kuningriigi suhtes

Vabariigi Valitsuse korralduse ““Lapse õiguste konventsiooni fakultatiivprotokoll laste müügi, lasteprostitutsiooni ja -pornograafia kohta” heakskiitmine ja volituste andmine“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

“Lapse õiguste konventsiooni fakultatiivprotokoll laste müügi, lasteprostitutsiooni ja -pornograafia kohta” (edaspidi *protokoll*) võeti vastu ÜRO Peaassamblee 25. mai 2000.a resolutsiooniga A/RES/54/263 ning see jõustus 18. jaanuaril 2002.a. Protokoll on suunatud lapse õiguste konventsiooni (RT II 1996, 16, 56; 2000, 16, 97) (edaspidi *LÕK*) eesmärkide paremale saavutamisele, eriti selle artiklite 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 ja 36 rakendamiseks, et garanteerida laste kaitsmine laste müügi, lasteprostitutsiooni ja -pornograafia eest.

Seisuga 13. märts 2003 on konventsiooni ratifitseerinud 50 riiki.¹ Euroopa Liidu liikmesriikidest on protokollu ratifitseerinud Prantsusmaa, Itaalia ja Hispaania, kõik ülejäänud Euroopa Liidu liikmesriigid on protokollu allkirjastanud.

Protokollu tõlkis Tiido & Tammi Keeleagentuur, tel 628 4077. Protokollu toimetab keeleliselt Eesti Õiguskeele Keskuse tõlk Mai Lehtpuu, tel 693 5100.

Eelnõu ja seletuskirja koostas Sotsiaalministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Anneli Amtmann, tel 626 9827.

2. Eelnõu eesmärk

Ilmselt ei ole kunagi võimalik päris täpselt määratleda nende laste arvu, kes on sattunud laste müügi, lasteprostitutsiooni või -pornograafia ohvriks. Tegemist on ühiskonnas varjatud kuritegevuse liikidega, mille ohvrite arv maailmas ületab hinnanguliselt ühe miljoni piiri. Lisaks vaimsele ja füüsilisele vägivallale ähvardab nende kuritegude ohvriteks langenud lapsi väga suur oht langeda narkomaania ja haiguste (sh HIV ja AIDS) ohvriteks.

Protokoll on esimene rahvusvaheline õigusakt, mis määratleb mõisted: laste müük, lasteprostitutsiooni ja lastepornograafia. Mõistete sisustamine aitab tagada nende kuritegude ohvrite õiguste efektiivsema kaitse. Protokoll kehtestab miinimumstandardid, millest lähtudes tuleb ühineval riigil tagada lapse õiguste kaitse.

Lisaks eeltoodule on protokollu eesmärgiks tugevdada riikidevahelist koostööd laste müügi, lasteprostitutsiooni ja lastepornograafia vastases võitluses ning arendada sellealast ennetustööd. Protokoll tähtsustab ohvritele asjakohase nõustamise ja rehabilitatsiooni tagamise vajadust.

Lisaks juba nimetatud LÕK-le on Eesti Vabariik toetanud protokollu objektiks olevatele eesmärkidele sarnaseid eesmärke, ratifitseerides Rahvusvahelise tööorganisatsiooni (ILO) konventsiooni (nr 182) «Lapsele sobimatu töö ja muu talle sobimatu tegevuse viivitamatu keelustamine» (RT II 2001, 20, 109); «Riikidevahelises lapsendamises laste kaitseks tehtava koostöö konventsiooni» (RT II 2001, 31, 157); «Lapseröövi

---

¹ Allikas: <http://193.194.138.190/html/menu2/6/crc/treaties/status-opsc.htm>

suhtes tsiviilõiguse kohaldamise rahvusvahelise konventsiooni” (RT II 2001, 6, 33) ja “Inimõiguste ja biomeditsiini konventsiooni: inimõiguste ja inimväärikuse kaitse bioloogia ja arstiteaduse rakendamisel” (RT II 2002, 1, 2). Eesti Vabariigi poolt on allkirjastatud “Rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise ÜRO konventsiooni” täiendav naiste ja lastega kaubitsemise ning muu inimkaubanduse ärahoidmise ja selle kuriteo eest karistamise protokoll (RT II 2002 24, 106).

Vabariigi Valitsuse korralduse eesmärgiks on fakultatiivprotokoll heaks kiita ning anda Eesti Vabariigi alalisele esindajale ÜRO juures volitused sellele alla kirjutamiseks. Protokoll on avatud allkirjastamiseks konventsiooniosalistele või konventsioonile allakirjutanud riikidele (art 13 p 1).

Protokolli on soovitanud Eestil ratifitseerida nii UNICEF² kui ka ÜRO Lapse Õiguste Komitee³. Protokolli allkirjastades näitab Eesti Vabariik üles head tahet edendada laste õiguste kaitset ning olla solidaarne teiste riikide jõupingutustega võitluses laste müügi, lastepornograafia ja lasteprostitutsiooni vastu.

3. Protokolli sisu ja võrdlev analüüs

Protokolliga ühinemise korral võtab Eesti Vabariik endale kohustuse, vastavalt protokolli **artiklile 1** tagada, et siseriiklikud õigusaktid keelaksid laste müügi, lasteprostitutsiooni ja –pornograafia vähemalt protokollis toodud ulatuses.

Artiklis 2 defineeritakse protokollis kasutatavad mõisted. Protokolli ratifitseerimise korral on riik kohustatud tagama, et **artiklis 3** loetletud teod ja tegevused oleksid siseriikliku kriminaal- või karistusõiguse alusel karistatavad, sõltumata sellest, kas need õigusrikkumised pannakse toime riigisisest või riigipiire ületavalt, üksikisiku või organiseeritud kuritegelike rühmade poolt. Eeltoodut arvestades tuleb protokolliga ühineval riigil näha ette karistused järgmiste tegude eest: lapse seksuaalne ekspluateerimine, lapse elundite üleandmine kasu saamise eesmärgil, lapse kasutamine sunnitööl, vahendajana ebasüüdsalt nõusolekule kallutamine lapse adopteerimiseks, lasteprostitutsioon, lastepornograafia.

3.1 Laste müük

Protokolli artikkel 2 (a) defineerib laste müüki kui mis tahes tegu või tehingut, mille tõttu laps antakse isiku või isikute rühma poolt üle teisele isikule või isikute rühmale rahalise või mingi muu tasu eest.

Nimetatud artikkel võimaldab täpsustada ning edasi arendada LÕK artiklis 35 sätestatud, mille kohaselt LÕK-iga ühinenud riigid on kohustatud rakendama kõiki riiklikke, kahe- ja mitmepoolseid abinõusid, et vältida lapseröövi, laste müümist või nendega kaubitsemist mis tahes eesmärgil või vormis.

Vastavalt protokolli artikli 3 punktile 1 (a) tuleb osalisriigil tagada, et tema kriminaal- või karistusõiguse alusel oleksid laste müügi kontekstis karistatavad: lapse pakkumine, üleandmine või vastuvõtmine mis tahes vahenditega, mille eesmärgiks on lapse seksuaalne ekspluateerimine, lapse elundite üleandmine kasu saamise eesmärgil või lapse kasutamine sunnitööl, samuti vahendajana ebasüüdsalt

² Esmakordselt tõstatati küsimus protokolli võimalikust ratifitseerimisest UNICEF-i Euroopa peakontori juhi poolt 2002. mais New Yorgis, ÜRO Peaassamblee lastele pühendatud eristungil, kus Eestit esindas sotsiaalminister.

³ 31.01.2003 vastu võetud ÜRO Lapse õiguste Komitee lõppjärelustes Eesti kohta punktis 54 märgitakse muuhulgas, et Komitee julgustab osalisriiki ratifitseerima LÕK valikulist protokolli laste müügi, lasteprostitutsiooni ja –pornograafia kohta.

nõusolekule kallutamine lapse adopteerimiseks, rikkudes sellega adopteerimise suhtes kohaldatavaid rahvusvahelisi õigusakte.

3.1.1 Lapse seksuaalne ekspluateerimine

LÕK artikliga 34 on Eesti Vabariik võtnud kohustuse kaitsta last igasuguse seksuaalse ekspluateerimise ja seksuaalse ärakasutamise eest. Samast artiklist tuleneb riigi kohustus võtta tarvitusele vastavad riiklikud, kahe- ja mitmepoolsed abinõud vältimaks lapse ahvatlemist või sundimist osalema ükskõik millises ebaseaduslikus seksuaaltegevuses.

Protokoll arendab edasi LÕK artiklist 34 (a) tulenevat kohustust. Protokolliga ühinemisel tuleb riigil tagada, et lapse pakkumine, üleandmine või vastuvõtmine mis tahes vahenditega, mille eesmärgiks on lapse seksuaalne ekspluateerimine oleks siseriiklikult karistatav. Vastavad karistused on karistusseadustikus ette nähtud (RT I 2001, 61, 364; 2002, 44, 284; 56, 350; 64, 390) (edaspidi *KarS*).

3.1.2 Lapse elundite üleandmine kasu saamise eesmärgil

Osalisriigil tuleb tagada, et lapse pakkumine, üleandmine või vastuvõtmine mis tahes vahenditega, mille eesmärgiks on lapse elundite üleandmine kasu saamise eesmärgil oleks karistatav.

Põhimõtteliselt sama eesmärgi on Eesti Vabariik toetanud ratifitseerides Oviedos 4. aprillil 1997.a koostatud "Inimõiguste ja biomeditsiini konventsioon: inimõiguste ja inimväärkuse kaitse bioloogia ja arstiteaduse rakendamisel". Vastavalt nimetatud konventsiooni artiklile 21 ei tohi inimkeha ega selle osa, kui selline, olla tulu teenimise allikas. Artikli 25 kohaselt on nimetatud konventsiooni osalisriigil kohustus näha ette asjakohased sanktsioonid, mida kohaldatakse konventsiooni nõuete rikkumise korral.

TsÜS § 8 lg 2 kohaselt on alla 18-aastasel isikul (alaealisel) piiratud teovõime. Elundite ja kudede siirdamise seaduse § 10 sätestab, et üldjuhul ei või piiratud teovõimega isik olla doonor. Samas paragrahvis on toodud ammendav loetelu võimalikest eranditest.

Vastavalt elundite ja kudede siirdamise seaduse §-le 3 on elundite ja kudede loovutamise eest tasu pakkumine ja ainelise kasu saamine keelatud. Sama seaduse § 17 lg 1 sätestab, et elundite või kudede loovutamise eest, kui doonor või ta seaduslik esindaja sai selle eest ainelist kasu, karistatakse rahatrahviga. Elundite ja kudede siirdamise seaduse § 17 lg 1 sätestatud väärteole kohaldatakse karistusseadustiku üldosa ja väärteomenetluse seadustiku (RT I 2002, 50, 313; 110, 654; 2003, 26, 156) sätteid.

Lapse elundite üleandmine kasu saamise eesmärgil on muuhulgas kaetud ka *KarS* §-dega 139 ja 140, mis näevad ette karistused ebaseadusliku siirdematerjali võtmise ning doonorlusele kallutamise eest.

3.1.3 Lapse kasutamine sunnitööl

Protokolliga ühinemisel tuleb ühineval riigil vastavalt artiklile 3 (1) (a) (c) tagada, et kriminaal- või karistusõiguse alusel oleks karistatav lapse kasutamine sunnitööl. Nimetatud säte arendab edasi LÕK artiklis 32 sätestatud, mille kohaselt LÕK-iga ühinenud riik tunnustab lapse õigust olla kaitstud majandusliku ekspluateerimise ja töö eest, mis on ilmselt ohtlik või segab hariduse omandamist või on kahjulik lapse tervisele, kehalisele, vaimsele, hingelisele, kõlblisele ja sotsiaalsele arengule. LÕK-i artikli 32 punktist 2 (c) tuleneb muuhulgas riigi kohustus võtta tarvitusele seaduslikud

abinõud vastavate karistuste või teiste sanktsioonide ettenägemiseks, et tagada LÕK-i artikli 32 efektiivne täitmine.

Protokolli artiklis 3 (1) (a) (c) nimetatud tegude eest on näeb KarS ette karistused. KarS § 133, näeb ette karistuse vägivalla või pettusega inimese asetamise eest olukorda, kus ta oli sunnitud oma tahte vastaselt kellegi teise kasuks töötama või täitma muid kohustusi, samuti inimese sellises olukorras hoidmise eest.

3.1.4 Ebaseaduslik lapsendamine

Protokolli artiklist 3 (a) (ii) tulenevalt peab olema karistatav vahendajana ebasündsalt nõusolekule kallutamine lapse adopteerimiseks, kui sellega rikutakse adopteerimise suhtes kohaldatavaid rahvusvahelisi õigusakte.

Asjassepuutuvaks rahvusvahelise õiguse aktiks on antud juhul "Riikidevahelises lapsendamises laste kaitseks tehtava koostöö konventsioon", mis on koostatud 1993. aasta 29. mail Haagis. Riikidevahelise lapsendamise nõuded on sätestatud nimetatud konventsiooni II peatükis. Kõnealuse konventsiooni artikkel 32 p 1 sätestab: riikidevahelisest lapsendamisest ei tohi keegi saada rahalist või muud kasu.

Lisaks "Riikidevahelises lapsendamises laste kaitseks tehtava koostöö konventsioonile", mõjutavad rahvusvahelise lapsendamise alast riikidevahelist koostööd ka "Lapsendamise Euroopa konventsioon" (vastu võetud aprillis 1967. aastal) ja ÜRO "Laste kaitse ja hoolekande sotsiaalsete ja õiguslike põhimõtete deklaratsioon" (vastu võetud detsembris 1986. aastal). Kahe viimasena nimetatud rahvusvahelise lepinguga ei ole Eesti ühinenud. Selleks on puudunud otsene vajadus, kuna nimetatud lepingutes sätestatu on põhiosas kaetud LÕK-i vastava regulatsiooniga.

LÕK-s on antud küsimuses asjassepuutuvaks artikkel 21. Sellest tuleneb muuhulgas Eesti kohustus tagada, et lapsendamine toimuks üksnes pädevate ametivõimude kaudu (art 21 (a)) ning et teise riiki lapsendatava lapse suhtes kohaldataks samasuguseid kaitseabinõusid ja norme nagu omal maal lapsendamise korral. Samuti on LÕK osalisriik kohustatud võtma tarvitusele kõik vastavad abinõud kindlustamaks, et teise riiki lapsendamise korral ei saaks asjasse puutuvad isikud sobimatut materiaalselt kasu.

Selleks, et vältida sobimatu kasu saamise võimalusi, on teise riiki lapsendamise kompetents koondatud Sotsiaalministeeriumisse, kus hoitakse informatsiooni lastest, kellele ei ole Eestis perekonda leitud, ja lapsendajatest, kes on pöördunud teistest riikidest sooviavaldustega lapsendada Eestist. Eestis ei ole lubatud tegutseda erinevatel vahendajatel välja arvatud organisatsioonid teistest riikidest, kellel on oma riigis seaduslik õigus lapsendamist korraldada. Vastavad kokkulepped on sõlmitud eesmärgiga vältida eraviisilist lapsendamist ning võimalike vahendajate tegutsemist. Koostööpartnerid on kohustatud esitama dokumendid, mis tõendavad nende õigust lapsendamise alaseks rahvusvaheliseks tegevuseks ja juhul kui vastava riigi seadus nõuab ka eriloo koostööks Eestiga.⁴

Protokolli artiklis 3 (a) (ii) nimetatud tegevus on kaetud KarS eriosas sisalduvate süüteo koosseisudega. Näiteks KarS § 173 ja § 172, mis ette näevad karistused lapse müümise ja ostmise ning võõra lapse hõivamise eest.

3.2 Lasteprostitutsioon

---

⁴ Eesti "ÜRO lapse õiguste konventsiooni aruanne" p 5.7.

Protokolli artikkel 2 (b) defineerib lasteprostitutsiooni kui lapse kasutamist seksuaaltegevuses rahalise tasu või mingi muu tasu eest. Vastavalt protokolli artiklile 3 (1) (b) peab protokolliga ühineja tagama, et siseriiklikult oleks kriminaal- või karistusõiguse alusel karistatav lapse pakkumine, saamine, hankimine või muretsemine lasteprostitutsiooniks.

Selles kontekstis arendatakse edasi LÕK-i art 34 (b) sätestatut. Viidatud artikli kohaselt on Eesti Vabariik kohustunud kaitsma last igasuguse seksuaalse ekspluateerimise ja seksuaalse ärakasutamise eest ning võtma tarvitusele vastavad riiklikud, kahe- ja mitmepoolsed abinõud vältimaks lapse kasutamist prostituudina või mõnel muul ebaseaduslikul seksuaalsel eesmärgil.

KarS näeb ette karistused alaealise prostitutsioonile kallutamise (§ 175) ja alaealise prostitutsioonile kaasaitamise eest (§ 176).

3.3 Lastepornograafia

Lastepornograafia on protokollis defineeritud kui lapse mis tahes kujutamine mis tahes vahenditega tegelikus või simuleeritud ühemõttelises seksuaalses tegevuses või lapse suguelundite kujutamine eeskätt seksuaalsel eesmärgil.

Protokolli artikli 3 kohaselt tuleb riigil tagada, et tema kriminaal- või karistusõiguse alusel oleksid karistatavad vähemalt järgmised teod ja tegevused: lastepornograafia tootmine, levitamine, importimine, eksportimine, pakkumine, müümine või omamine.

Eelnimetatud protokolli sätted konkretiseerivad ja arendavad edasi LÕK-i artiklis 34 (c) sätestatut, millest tulenevalt lasub Eestil kohustus võtta tarvitusele vastavad riiklikud abinõud vältimaks laste kasutamist pornograafilistes etendustes ja materjalides.

KarS § 177 näeb ette karistuse alaealise kasutamise eest pornograafilise teose valmistamisel. KarS § 178 näeb ette karistuse lapsporno valmistamise ja selle võimaldamise eest.

Protokolli **artikkel 4** käsitleb protokolli ruumilist ja isikulist kehtivust.

Artikkel 5 reguleerib artiklis 3 p 1 nimetatud õigusrikkumiste toimepanijate väljaandmist.

Artikkel 6 sätestab protokolli osalisriikide vastastikuse abistamise kohustuse.

Artikkel 7 puudutab varade ja muude vahendite arestimist ja konfiskeerimist, mida on kasutatud protokollis nimetatud õigusrikkumiste toimepanemiseks või nendele kaasaitamiseks. Samuti sätestatakse osalisriigi kohustus võtta meetmeid, eesmärgiga ajutiselt või lõplikult sulgeda ruumid, mida on kasutatud kõnealuste õigusrikkumiste toimepanekuks.

Artikkel 8 kehtestab täiendavad tagatised ohvrite õiguste kaitseks protokollis nimetatud õigusrikkumiste eest kõigis kriminaalmenetluse etappides.

Artikkel 9 kohustab osalisriiki pöörama tähelepanu protokollis nimetatud õigusrikkumiste ennetamisele, ohvrite rehabilitatsioonile ja taasintegreerimisele ühiskonda.

Artikkel 10 on suunatud rahvusvahelisele koostööle protokolli objektiks olevas valdkonnas.

Artikkel 11 rõhutab lapse õiguste ülimuslikkust. Juhul, kui osalisriigi seadus või tema suhtes kehtivad rahvusvahelise õiguse sätted kaitsevad lapse õigusi rohkem kui protokollis sätestatu, kohaldatakse sätteid, mis tagavad lapse õiguste parema kaitse.

Artikliga 12 võtab protokollu ratifitseerinud riik kohustuse kahe aasta jooksul pärast protokollu jõustumist tema suhtes, esitada ÜRO Lapse Õiguste Komiteele ettekanne. Ettekanne peab sisaldama põhjalikku teavet meetmete kohta, mida riik on rakendanud protokollu sätete elluviimiseks. Juhised artiklis 12 punktis 1 nimetatud ÜRO Lapse Õiguste Komiteele esitatava ettekande koostamiseks on Komitee poolt vastu võetud 1. veebruaril 2002.⁵ Edaspidi, pärast esimese aruande esitamist lisatakse protokollu rakendamist puudutav informatsioon LÕK art 44 alusel esitatavale aruandele.

Protokollu jõustumisel osalisriigi suhtes tekib ÜRO Lapse Õiguste Komiteel õigus nõuda lisainformatsiooni protokollu elluviimise kohta (art 12 p 3).

Artiklid 13-16 käsitlevad protokollu allkirjastamist, ratifitseerimist, jõustumist, muudatusettepanekute menetlemist ning protokollu denonsseerimist.

Artikkel 17 puudutab protokollu hoiustamisega seonduvat.

4. Eelnõu terminoloogia

Protokoll sisustab esmakordselt rahvusvahelises õiguses mõisted: laste müük, lasteprostitutsioon ja lastepornograafia.

Eesti siseriiklikus õiguses vastavad legaaldefiniitsioonid puuduvad.

5. Kooskõla siseriiklike õigustloovate aktidega võimaliku ratifitseerimise korral

Protokollu ratifitseerimine ei too kaasa siseriiklike aktide muutmise vajadust. Protokollu artiklis 3 loetletud teod ja tegevused on kaetud karistusseadustiku eriosas sisalduvate süüteokoosseisudega.

6. Eelnõu mõjud ja jõustumine

Protokollu jõustumiseks on vajalik selle ratifitseerimine (art 13 p 2). Protokollile allakirjutamise tähtsus seisneb seega riigipoolses esialgses põhimõttelises heakskiidus protokollu sisule. Allakirjutamine ei kohusta riiki astuma järgmist ja lõplikku sammu - ratifitseerida protokoll, kuid väljendab riigi kavatsust uurida protokollu sätteid heas usus ja määratleda oma positsioon selle suhtes. Rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsiooni (RT II 01.01.1993, 16) artikkel 18 sätestab riigi kohustuse hoiduda toimingutest, mis võivad kaotada lepingu objekti ja eesmärgi, kui riik on lepingule alla kirjutanud või vahetanud lepingut moodustavad dokumendid ratifitseerimise, vastuvõtmise või kinnitamise tingimusel – selle ajani, mil ta väljendab selgelt oma kavatsust saada selle lepingu osaliseks.

Protokollile allakirjutamisega võtab Eesti Vabariik endale kohustuse järgida protokollu sätteid heas usus ning väljendab oma toetust protokollu objektiks olevatele eesmärkidele ja rahvusvahelistele sellesuunalistele püüdlustele.

---

⁵ “Guidelines regarding initial reports to be submitted by States Parties under article 12, paragraph 1, of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography” Adopted by the Committee at its 777th meeting (twenty-ninth session) on 1 February 2002
Kättesaadav internetis aadressil: <http://193.194.138.190/html/menu2/6/crc/treaties/status-opsc.htm>

Juhul, kui protokoll ratifitseeritakse, jõustub protokoll riigi suhtes ühe kuu möödumisel pärast ratifitseerimisdokumendi ÜRO Peasekretärile hoiuleandmise kuupäeva.

7. Eelnõu koostöölastamine

Eelnõu saadeti koostöölastamiseks Välisministeeriumile, Siseministeeriumile ning Justiitsministeeriumile. Siseministeerium koostöölastas eelnõu märkusteta. Justiitsministeerium kiitis eelnõu heaks ning esitas ettepanekud protokollile tõlke keelekasutuse kohta elektrooniliselt. Protokollile ning protokollile avalduste ja reservatsioonide eesti keelde tõlgitud tekste on keeleliselt toimetanud Eesti Õiguskeele Keskuse tõlk Mai Lehtpuu. Keelelise toimetamise käigus sõnastati ümber protokollile nime eestikeelne vaste. Protokollile tõlget on kavas täpsustada ja täiustada veel enne selle esitamist Riigikogule. Välisministeerium juhtis oma koostöölastuskirjas tähelepanu alternatiivsele võimalusele fakultatiivprotokollile menetlemisel. Konkreetset juhul ei omaks aga soovituslikuna väljapakutud menetlusviis menetlusökonoomika seisukohalt märkimisväärset efekti, seetõttu otsustati jääda esialgu valitud menetlusviisi juurde.

Ken-Marti Vaher
Justiitsminister
sotsiaalministri ülesannetes

Maarja Mändmaa
Kantsler